

Powiatowy Urząd Pracy

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

**W MIEŚCIE BIELSKO-BIAŁA
W 2008 ROKU**

Spis treści

Wstęp	3
1. Analiza bezrobocia według zawodów	4
1.1 Charakterystyka bezrobocia w Bielsku - Białej.....	4
1.2 Struktura bezrobocia według zawodów	5
1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów.....	7
2. Analiza ofert pracy według zawodów	9
2.1 Oferty pracy według zawodów	10
2.2 Oferty pracy według grup zawodowych	11
3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych	12
3.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w Mieście Bielsko – Biała	12
3.2 Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie	15
3.3 Struktura bezrobotnych i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności	16
4. Wyniki badań w szkołach ponadgimnazjalnych	18
4.1. Absolwenci według poziomu wykształcenia w Mieście Bielsko - Biała	18
4.2 Struktura bezrobotnych absolwentów w Bielsku - Białej	20
4.3 Wnioski z badań w szkołach ponadgimnazjalnych	23
Wnioski	24
Spis wykresów	25
Spis tabel	25

Wstęp

W dobie gospodarki rynkowej szczególną uwagę należy poświęcić na dostosowanie systemu kształcenia do zmieniającego się zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje zasobów ludzkich. Prowadzenie prawidłowej polityki rynku pracy wymaga systematycznego śledzenia i analizowania zjawisk oraz procesów zachodzących na lokalnym rynku pracy. Dlatego wychodząc naprzeciw tym potrzebom, do ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jako jedno z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy, w ramach opracowywania analiz rynku pracy, został wprowadzony monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. (art. 8, ust.1 pkt 3 i 9, ust.1 pkt 9).

Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej przekazuje, zatem do Państwa dyspozycji „**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku**”, opracowany w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Departamentu Rynku Pracy, Warszawa 2003.

Zgodnie z powyższymi zaleceniami przez **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych. **Zawodem deficytowym** nazywamy zawód, na który występuje na rynku pracy większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Celem niniejszego raportu jest opracowanie możliwych do wykorzystania w praktyce informacji pozwalających na zwiększenie efektywności organizowanych szkoleń, dzięki dostosowaniu ich kierunków do potrzeb pracodawców, a także poprzez udostępnienie wyników działań władzom oświatowym i dyrekcjom szkół, które będą mogły korygować poziom, strukturę i treść kształcenia zawodowego oraz lokalnym władzom samorządowym kształtującym politykę przeciwdziałania bezrobociu.

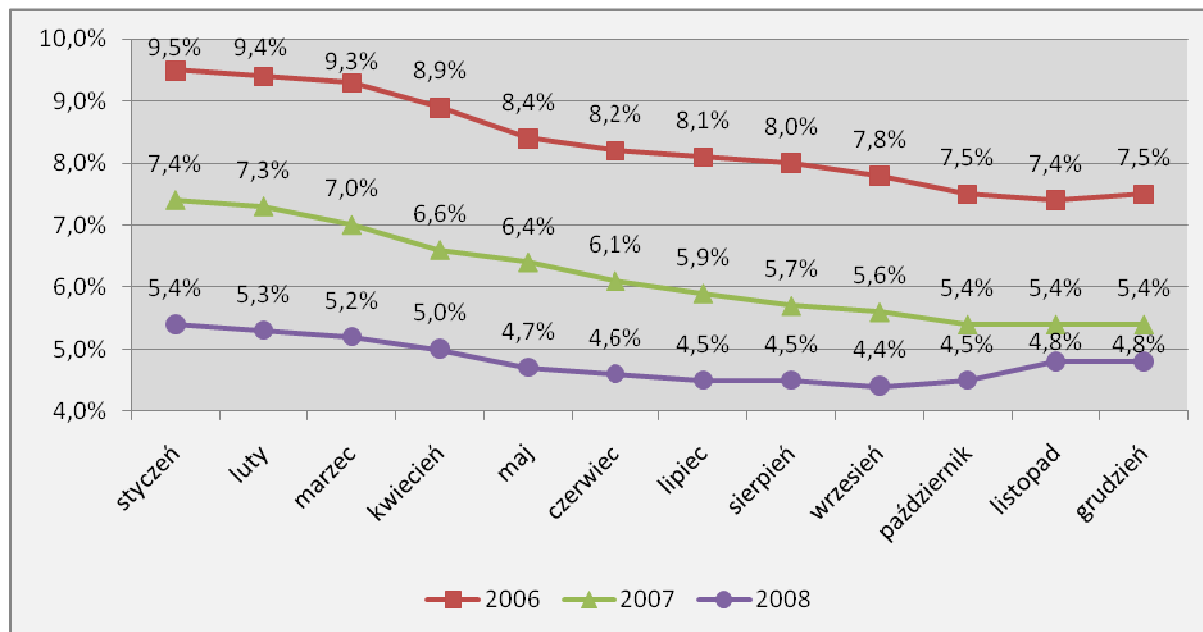
Monitoring służyć ma również stworzeniu bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym, usprawnieniu poradnictwa zawodowego oraz pośrednictwa pracy poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Służyć ma również ułatwieniu realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowywany jest dwa razy w roku. Jako źródło informacji służą załączniki nr 2 i 3 do sprawozdania MPIPS-01. Zakres danych w nich zawarty obejmuje liczbę osób zarejestrowanych jako bezrobotne, bezrobotne kobiety, osoby do 12 miesięcy od ukończenia nauki oraz bezrobotnych poprzednio pracujących według okresu pozostawania bez pracy oraz oferty pracy (zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia, miejsca przygotowania zawodowego, stażu oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, a także w ramach umów zlecenia) według zawodów i specjalności (kod sześciocyfrowy) oraz według Polskiej Klasyfikacji Działalności.

1. Analiza bezrobocia według zawodów

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2008 roku w Mieście Bielsko – Biała wyniosła **4,8%** (**4 431** osób). Jest ona niższa o 0,6 punktu procentowego w stosunku do analogicznego okresu w 2007 roku. W poprzednich latach stopa bezrobocia systematycznie spadała. Należy jednak zwrócić uwagę, iż w ostatnim kwartale 2008 roku stopa bezrobocia zaczęła nieznacznie wzrastać.

Wykres nr 1. Stopa bezrobocia w Bielsku – Białej na przestrzeni 2006, 2007 i 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

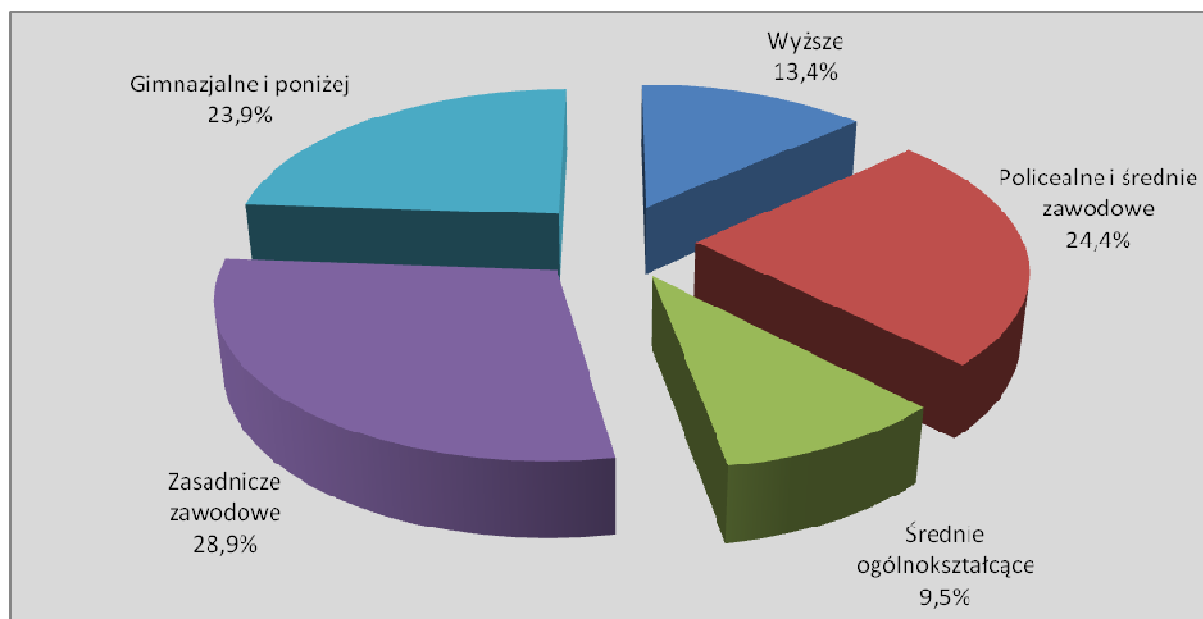
Stopa bezrobocia w Mieście Bielsko – Biała jest jedną z najniższych w województwie śląskim (stopa dla tego województwa wynosiła **6,9%**), jak również w całym kraju (**9,5%**).

1.1 Charakterystyka bezrobocia w Bielsku – Białej

W celu scharakteryzowania zjawiska bezrobocia w Bielsku – Białej analizie poddana została struktura bezrobotnych ze względu na poziom wykształcenia, wiek, płeć i okres pozostawania bez pracy. W kolejnej części natomiast zaprezentowana zostanie struktura bezrobotnych ze względu na posiadany zawód.

Wśród osób bezrobotnych z terenu Miasta Bielska – Białej najczęściej posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – **28,9%**. Kolejną liczną grupą są osoby bezrobotne z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, które stanowią **24,4%**. Niewiele mniejszy odsetek tworzą osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – **23,9%**. W porównaniu do roku 2007, nastąpił spadek udziału osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym. Wzrost nastąpił w przypadku osób z wykształceniem wyższym (z 10,1% na koniec 2007 roku do **13,4%** na koniec 2008 roku). Udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym nieznacznie wzrósł.

Wykres nr 2. Struktura wykształcenia bezrobotnych w Bielsku – Białej (stan na koniec 2008 roku)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

Ponad połowa bezrobotnych to kobiety (**55,4%**). W porównaniu z rokiem poprzednim odsetek ten zmalał o 1,6 punktu procentowego. Osoby młode do 25 roku życia stanowią **11,6%** ogółu zarejestrowanych, a osoby powyżej 45 roku życia – **42,3%**. Porównując te dane do roku 2007 zauważyć można, iż odsetek osób do 25 roku życia wzrósł o 1 punkt procentowy, a osób powyżej 45 roku życia zmalał o 2,2 punktu procentowego. Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły na koniec 2008 roku **49,2%** ogółu bezrobotnych. W tej grupie nastąpił wyraźny spadek w porównaniu do poprzedniego roku (o 13,2 punktu procentowego). Wśród tej grupy zauważalny jest duży udział kobiet, które stanowią **57,3%** wszystkich długotrwale bezrobotnych.

1.2 Struktura bezrobocia według zawodów

Charakterystyka bezrobocia wymaga szczegółowego zbadania struktury bezrobotnych pod względem posiadanego zawodu. Dzięki temu możliwe będzie wykazanie zawodów, które posiada duża liczba bezrobotnych.

W tabeli poniżej zaprezentowano zawody, które były najliczniej reprezentowane wśród bezrobotnych w Mieście Bielsko – Biała na koniec 2008 roku. Osoby zarejestrowane jako bezrobotne w przedstawionych poniżej 25 zawodach stanowią **57%** wszystkich bezrobotnych w Mieście. Najliczniejszą grupę tworzą osoby w zawodzie Sprzedawca – **505** osób. Liczba ta jest niższa niż w końcu 2007 roku o 109 osób. Zawód ten już od kilku lat jest najliczniej reprezentowany wśród osób zarejestrowanych w tutejszym Urzędzie Pracy. Należy jednak zauważyć, iż zawód ten cechuje się dużą fluktuacją kadr. Drugim najliczniej reprezentowanym zawodem, podobnie jak przed rokiem jest zawód Sprzątaczkę (**210**). Liczba bezrobotnych w tym zawodzie spadła o 69 osób w porównaniu do poprzedniego roku. Trzecie miejsce na liście zajmuje zawód Pracownik biurowy – **192** osoby. Zauważyliśmy spadek liczby zarejestrowanych w tym zawodzie o 46 osób w stosunku do 2007 roku.

Tabela nr 1. Bezrobotni według zawodów w Mieście Bielsko – Biała (stan na koniec 2008 roku)

Lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni wg stanu na koniec 2008 roku
1.	Sprzedawca	505
2.	Sprzątaczką	210
3.	Pracownik biurowy	192
4.	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	183
5.	Bez zawodu	152
6.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	142
7.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	113
8.	Pozostali zmiataacze i pokrewni	100
9.	Robotnik budowlany	100
10.	Magazynier	98
11.	Pozostali monterzy wyrobów złożonych	90
12.	Robotnik gospodarczy	90
13.	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	64
14.	Pakowacz	49
15.	Kasjer handlowy	48
16.	Kierowca samochodu osobowego	46
17.	Pracownik ochrony mienia i osób	45
18.	Pozostali sprzedawcy i demonstratorzy	45
19.	Kelner	40
20.	Szwaczka	39
21.	Ślusarz	37
22.	Kontroler wewnętrzny	33
23.	Murarz	33
24.	Krawiec	33
25.	Bufetowy [barman]	29

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

Na kolejnych miejscach znajdują się takie zawody jak Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej nie sklasyfikowani – **183** czy Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – **142** osoby. Pierwsze cztery zawody w powyższej tabeli to zawody silnie sfeminizowane (udział kobiet kształtuje się na poziomie 77% w przypadku zawodu Sprzedawca, 99% w zawodzie Sprzątaczką i 80% w zawodach Pracownik biurowy i Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani). Dużą grupę stanowią osoby bez zawodu – **152** osoby (3,4%).

W przypadku dużych grup zawodowych największa liczba bezrobotnych występuje w grupie Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 13,1%. Drugą najliczniejszą grupą są Modelki, Sprzedawcy i demonstratorzy (12,9%). Kolejną liczną grupą są Pracownicy obsługi biurowej, którzy stanowią 12,8% ogółu bezrobotnych. Udziały tych grup w strukturze bezrobotnych są niższe niż w 2007 roku.

1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów

W celu zaobserwowania tendencji obecnie panujących na lokalnym rynku pracy konieczne jest zwrócenie uwagi na istotną kwestię jaką jest napływ bezrobotnych na przestrzeni 2008 roku. Uzyskamy w ten sposób pełniejszy obraz zjawiska bezrobocia i jego struktury w badanym okresie.

W całym roku 2008 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku – Białej zarejestrowało się **6 315** osób, w tym **3 460** kobiet. W porównaniu do poprzedniego roku liczba ta jest niższa o 148 osób (spadek o 2,3%). Poniższa tabela przedstawia 25 zawodów, w których zanotowano największy napływ bezrobotnych w badanym okresie. W sumie zarejestrowało się w nich **56%** wszystkich bezrobotnych.

Tabela nr 2. Napływ bezrobotnych według zawodów w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku

Lp	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym		
			Kobiety	Absolwenci	
				Razem	Kobiety
1.	Sprzedawca	666	551	35	34
2.	Bez zawodu	336	176	42	34
3.	Sprzątaczką	324	323	4	4
4.	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	304	234	31	25
5.	Pozostali zmiataacze i pokrewni	187	26	0	0
6.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	172	89	7	2
7.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	162	75	7	3
8.	Pozostali monterzy wyrobów złożonych	147	72	4	2
9.	Robotnik budowlany	137	1	0	0
10.	Robotnik gospodarczy	136	33	3	0
11.	Pracownik biurowy	126	106	7	6
12.	Magazynier	120	22	5	2
13.	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	100	53	2	1
14.	Kasjer handlowy	81	73	4	3
15.	Pozostali sprzedawcy i demonstratorzy	74	57	11	10
16.	Pracownik ochrony mienia i osób	65	17	3	0
17.	Pakowacz	65	50	2	1
18.	Kontroler wewnętrzny	62	36	3	3
19.	Kelner	62	50	3	1
20.	Krawiec	59	59	1	1
21.	Kierowca samochodu osobowego	59	0	0	0
22.	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowany	49	25	0	0
23.	Ślusarz	49	0	2	0
24.	Kucharz	46	25	5	3
25.	Szwaczka	46	45	0	0

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy

Wśród zawodów, które cechuje największy napływ do bezrobocia na pierwszym miejscu znalazł się zawód Sprzedawcy (666 osób zarejestrowanych w 2008 roku). Liczba osób w tym zawodzie jest mniejsza niż w roku 2007 o 43 (spadek o 6%). Drugą najliczniejszą grupę stanowią osoby bez zawodu. W całym 2008 roku zarejestrowało się w sumie 336 osób, w tym 176 kobiet bez zawodu. Duży napływ do bezrobocia dotyczył również osób w zawodach Sprzątaczkę, Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani oraz Pozostali zamiatacze i pokrewni. Zawody takie jak Sprzedawca, Sprzątaczkę i Pozostali pracownicy obsługi biurowej to zawody silnie sfeminizowane. Największy napływ do bezrobocia wśród absolwentów dotyczył zawodu Sprzedawca – 35 osób. Najwięcej zarejestrowanych absolwentów w roku 2008 roku nie posiadało żadnego zawodu (kategoria „bez zawodu”).

W przypadku dużych grup zawodowych największy napływ do bezrobocia w 2008 roku cechował grupę zawodową Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (14,2%). Drugą najliczniejszą grupę tworzą Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 12,4% ogółu. Na kolejnym miejscu jest grupa Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (11,3%). Udziały tych grup zawodowych są niższe niż w roku poprzednim.

Podsumowując dotychczasową analizę zjawiska bezrobocia w Mieście Bielsko – Biała można zauważyć, iż najliczniejszą grupę zarejestrowanych bezrobotnych tworzą osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym, czyli gimnazjalnym i podstawowym, które stanowią 52,8% ogółu. Na przestrzeni ostatnich kilku lat zauważyć można niewielkie zmiany w strukturze bezrobotnych pod względem wykształcenia. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym z roku na rok ulega zmniejszeniu. Nieznacznie za to wzrasta odsetek osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Na koniec 2008 roku była to druga najliczniejsza grupa bezrobotnych w Mieście. Stosunkowo duży wzrost dotyczy również osób z wykształceniem wyższym, których udział w strukturze bezrobotnych wzrósł z 10,1% na koniec 2007 roku do poziomu 13,4% w końcu 2008 roku.

Najliczniej reprezentowanym w strukturze bezrobotnych zawodem jest Sprzedawca. Świadczy o tym zarówno wskaźnik napływu do bezrobocia jak i stan liczbowy na koniec roku 2008. Związane jest to niewątpliwie z faktem dużej fluktuacji kadr w tym zawodzie. Kolejnym licznie reprezentowanym zawodem jest Sprzątaczkę. W końcu 2008 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy zarejestrowanych było 210 osób w tym zawodzie. W przypadku tego zawodu zauważyć można duży napływ do bezrobocia – 324 osoby zarejestrowały się w 2008 roku jako bezrobotne. Zawody te są licznie reprezentowane w strukturze bezrobotnych już od kilku lat.

Stopa bezrobocia w Mieście Bielsko – Biała wyniosła na koniec trzeciego kwartału 2008 roku 4,4%, jednak w ostatnich miesiącach zaczęła wzrastać by w końcu roku osiągnąć poziom – 4,8%. Mogło to być wynikiem pogarszającej się sytuacji w przedsiębiorstwach związanej z kryzysem na rynkach światowych jak również z zakończeniem prac sezonowych np. w budownictwie.

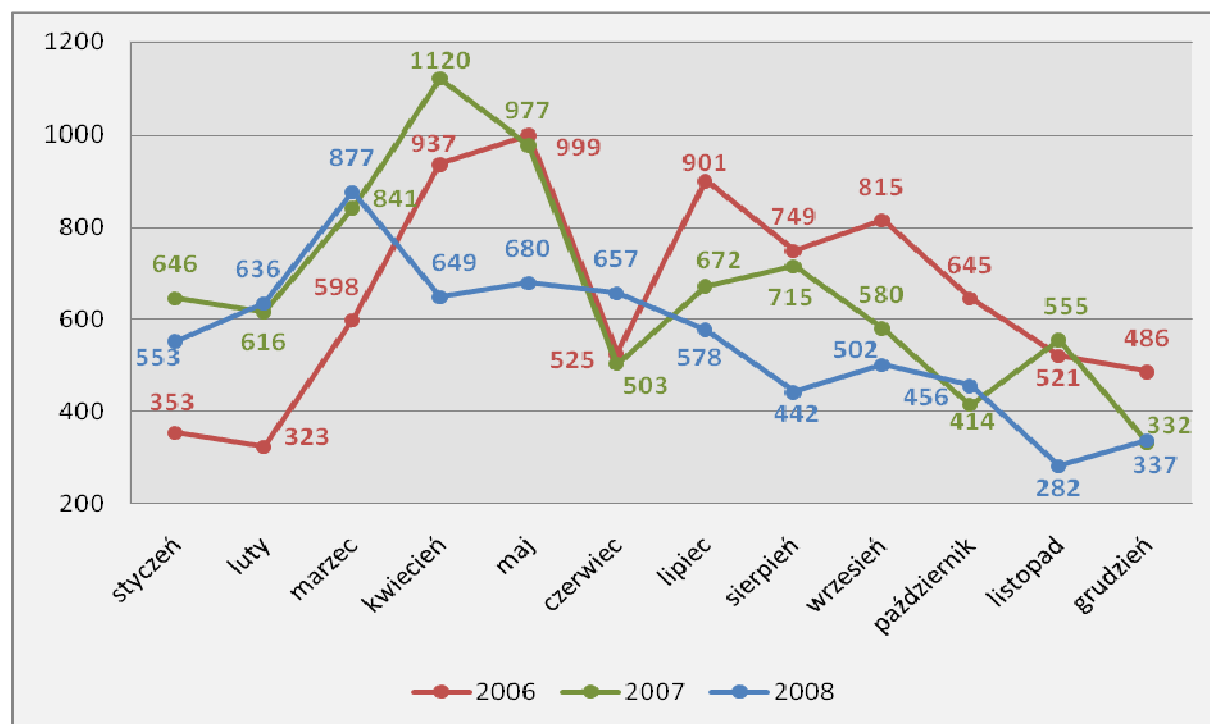
2. Analiza ofert pracy według zawodów

Analiza popytu na pracę stanowi kolejny element prezentowanego rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Dostarcza ona cennych informacji o rynku pracy zarówno jego uczestnikom, jak i instytucjom, których działania są z nim powiązane bądź mają na niego wpływ. Mowa tu szczególnie o władzach samorządowych i instytucjach oświatowych.

Analiza ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej wykazała spadek ilości ofert w porównaniu do poprzedniego roku o 1 322 oferty (spadek o 16,6%). W roku 2008 zgłoszono w sumie **6 649** ofert. Jest to najniższa w ostatnich trzech latach liczba ofert zgłoszonych do tutejszego Urzędu Pracy. W 2006 roku zgłoszono w sumie 7 852 oferty, a w 2007 roku było ich 7 971.

Na poniższym wykresie przedstawiona została liczba ofert zgłaszanych w poszczególnych miesiącach w latach 2006 – 2008. Jak widać na wykresie, najwięcej ofert pracy zgłaszanych jest na przestrzeni marca, kwietnia i maja. Najmniej ofert pracy wpływa do Urzędu w ostatnim kwartale każdego roku.

Wykres nr 3. Liczba ofert pracy w Bielsku – Białej na przestrzeni 2006, 2007 i 2008 roku

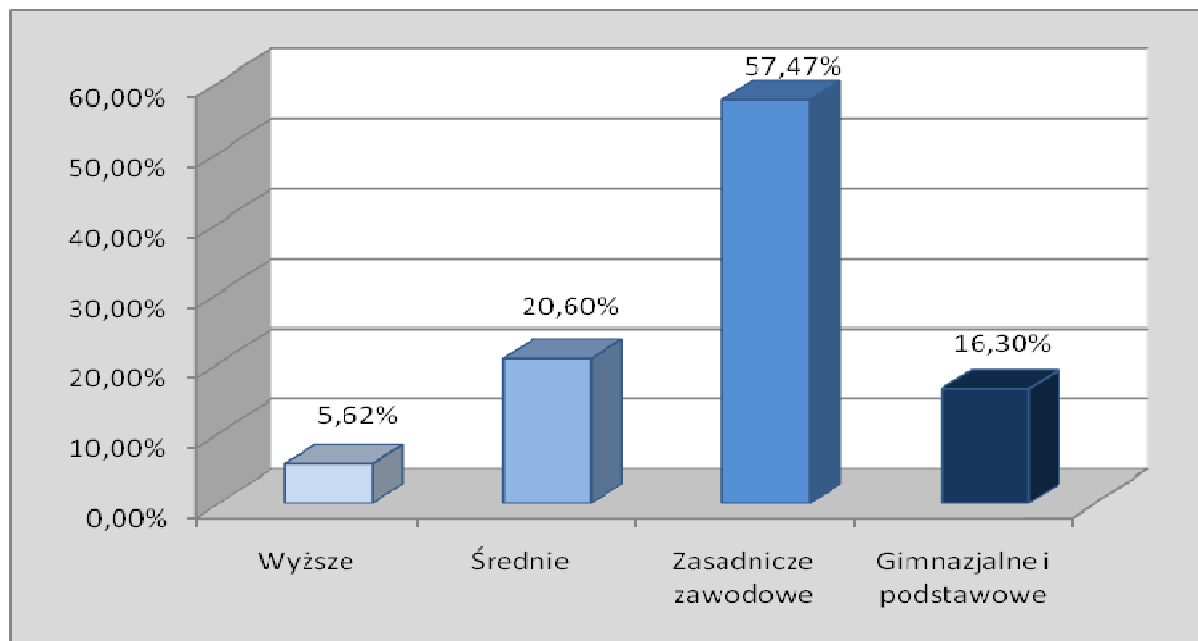
Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

W ostatnim kwartale 2008 roku mała liczba zgłoszonych ofert w porównaniu do poprzednich kwartałów przełożyła się po części na wzrost stopy bezrobocia w Mieście Bielsko – Biała.

2.1 Oferty pracy według zawodów

Podobnie jak w latach ubiegłych, tak też w badanym roku najczęściej ofert pracy skierowanych było do osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (**3 821**). W dalszej kolejności znalazły się oferty dla osób z wykształceniem średnim (**1 370**) i z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym – **1 084** oferty. Najmniej ofert pracy, podobnie jak w poprzednim roku, zgłoszono dla osób z wyższym wykształceniem – **374** oferty. Poniższy wykres przedstawia strukturę ofert pracy ze względu na wykształcenie.

Wykres nr 4. Struktura ofert pracy według poziomu wykształcenia w Bielsku – Białej w 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

Szczegółowa analiza ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej pozwoliła na stworzenie rankingu trzydziestu zawodów, w których zanotowano największe zainteresowanie ze strony pracodawców. Przedstawione w poniższej tabeli oferty pracy według zawodów stanowią **64%** wszystkich ofert zgłoszonych w 2008 roku.

Najwięcej ofert pracy w 2008 roku zgłoszono w zawodzie Sprzedawca (**507**), co stanowiło **7,6%** wszystkich ofert. Jest to o 69 ofert mniej niż w roku poprzednim. Na drugim miejscu uplasowały się oferty pracy dla zawodu Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – **366**. Liczba ta jest niższa o 294 oferty niż w roku 2007 (spadek o 44,5%). Na kolejnym miejscu znalazły się oferty dla zawodu Robotnik gospodarczy – **292**.

Tabela poniżej prezentuje 30 zawodów, dla których zgłoszono do Urzędu Pracy najwięcej ofert wolnych miejsc pracy. Oferty przedstawione poniżej zawierają: wolne miejsca zatrudnienia zgłoszone przez pracodawców, miejsca przygotowania zawodowego, stażu oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, a także w ramach umów zlecenia. Część z nich stanowią więc prace subsydiowane ze środków Funduszu Pracy bądź EFS.

Tabela nr 3. Oferty pracy według zawodów w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2008 roku
1.	Sprzedawca	507
2.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	366
3.	Robotnik gospodarczy	292
4.	Pracownik ochrony mienia i osób	286
5.	Robotnik budowlany	284
6.	Sprzątaczką	254
7.	Pracownik administracyjny	210
8.	Pracownik biurowy	186
9.	Magazynier	172
10.	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	141
11.	Pakowacz	141
12.	Krawiec	126
13.	Murarz	124
14.	Ślusarz	111
15.	Kierowca operator wózków jezdniowych	86
16.	Kierowca samochodu osobowego	84
17.	Pomoc kuchenna	78
18.	Telemarketer	76
19.	Kucharz	76
20.	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	71
21.	Kierowca samochodu ciężarowego	71
22.	Kelner	70
23.	Kasjer handlowy	69
24.	Bufetowy [barman]	66
25.	Elektromonter [elektryk] zakładowy	57
26.	Szwaczka	57
27.	Operator koparek i zwałowarek	55
28.	Handlowiec	53
29.	Księgowy [samodzielny]	52
30.	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	49

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

2.2 Oferty pracy według grup zawodowych

Jeżeli natomiast przeanalizujemy propozycje zatrudnienia pod względem grup zawodowych, do których zostały one skierowane okazuje się, że w całym 2008 roku najwięcej ofert skierowanych było do grupy zawodowej Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie. Oferty dla tej grupy stanowiły 13,3% wszystkich zgłoszonych ofert. Na drugim miejscu znalazły się oferty pracy dla grupy Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (11,7%). Prawie co dziesiąta oferta zgłaszana w 2008 roku skierowana była do grupy Pracownicy pozostałych specjalności (9,9%).

3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Kluczowym elementem tej analizy jest identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy. Zostanie ona dokonana w oparciu o przyjęty wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu k ($W_{n,I}^k$)

$$W_{n,I}^k = \frac{\bar{O}_I^k}{\bar{B}_I^k}$$

gdzie:

\bar{B}_I^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w 2008 roku.

\bar{O}_I^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w 2008 roku.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,I}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,I}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

3.1 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w Mieście Bielsko – Biała

W oparciu o powyższe wskaźniki został sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych. W tym miejscu należy zaznaczyć, że w wyniku analizy zawodów według wskaźnika intensywności deficytu ($W_{n,I}^k > 1,1$), jako zawody deficytowe, czyli te na które występuje na rynku pracy większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie zostały również zdefiniowane zawody niewymagające szczególnych kwalifikacji, a których wykonywania mogą podjąć się przedstawiciele innych zawodów. Dlatego też w przypadku niektórych zawodów ich deficytowość nie oznacza zagrożenia dla rynku pracy. W przypadku zawodów skategoryzowanych jako deficytowe, a które wymagają odpowiednich kwalifikacji często potwierdzonych konkretnym dokumentem należy podjąć odpowiednie kroki (np. szkolenia) w celu złagodzenia tego problemu.

Wśród zawodów deficytowych, dla których wskaźnik intensywności deficytu osiągnął maksimum (MAX), a dla których pojawiała się średnio przynajmniej 1 oferta pracy miesięcznie, a w ewidencji Urzędu Pracy nie figuruje żaden bezrobotny w tym zawodzie, wymienić można między innymi:

- Technolog robót wykończeniowych w budownictwie
- Doradca inwestycyjny
- Elektromonter linii kablowych
- Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych
- Tynkarz
- Monter elektronicznego wyposażenia maszyn i urządzeń

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku

Poniższa tabela prezentuje 30 zawodów deficytowych, czyli takich, w których istnieje większy popyt na pracę ze strony pracodawców, niż jest osób w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy zarejestrowanych w danych zawodach. W poniższej tabeli nie uwzględniono zawodów, których sześciocyfrowy kod zakończony jest na „90” czyli „Pozostali...”, oraz zawodów, dla których wskaźnik intensywności deficytu osiągnął wartość „MAX”.

Tabela nr 4. Ranking 30 zawodów deficytowych w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1.	Kierowca ciągnika siodłowego	38,000
2.	Mechanik samochodów osobowych	30,000
3.	Pracownik administracyjny	23,333
4.	Błacharz budowlany	20,000
5.	Kurier	19,000
6.	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	18,000
7.	Technik elektryk	17,000
8.	Kierowca operator wózków jezdniowych	14,333
9.	Ustawiacz maszyn do obróbki skrawaniem	14,000
10.	Specjalista do spraw ubezpieczeń majątkowych i osobowych	13,000
11.	Rozbieracz-wykrawacz	13,000
12.	Lektor języka angielskiego	12,000
13.	Pracznia	12,000
14.	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w przemyśle przetwórczym	10,000
15.	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	10,000
16.	Doradca personalny	10,000
17.	Parkieciarz	10,000
18.	Programista	9,500
19.	Operator koparek i zwałowarek	9,167
20.	Fakturzystka	8,667
21.	Kolporter	8,600
22.	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	8,500
23.	Telemarketer	8,444
24.	Asystent prawny	8,000
25.	Pracownik punktu skupu	8,000
26.	Windykator	8,000
27.	Stolarz meblowy	8,000
28.	Specjalista do spraw rachunkowości	7,500
29.	Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	7,500
30.	Elektromonter instalacji elektrycznych	7,500

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

Wśród zawodów o najwyższym wskaźniku intensywności deficytu znalazły się takie zawody jak Kierowca ciągnika siodłowego, Mechanik samochodów osobowych, Pracownik administracyjny, Błacharz budowlany czy Kurier. Patrząc na powyższą listę widać, że wymienione zawody deficytowe to głównie zawody wymagające specjalnych kwalifikacji potwierdzonych odpowiednim dokumentem.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku

Jeżeli idzie o zawody nadwyżkowe, czyli te na które występuje mniejsze zapotrzebowanie na rynku pracy niż liczba osób poszukujących pracy w tych zawodach (wskaźnik $W < 0,9$) to wymienić można m.in. Kontroler wewnętrzny, Mechanik pojazdów samochodowych, Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym czy Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych.

Tabela nr 5. Ranking 30 zawodów nadwyżkowych w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1.	Kontroler wewnętrzny	0,016
2.	Mechanik pojazdów samochodowych	0,067
3.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,093
4.	Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych	0,108
5.	Pedagog	0,143
6.	Sortowacz	0,143
7.	Technik ogrodnik	0,167
8.	Opiekunka dziecięca	0,167
9.	Technik architekt	0,200
10.	Opiekun w domu pomocy społecznej	0,200
11.	Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody	0,200
12.	Drukarz	0,200
13.	Technik dentystyczny	0,222
14.	Pracownik socjalny	0,231
15.	Ekonomista	0,250
16.	Obuwnik przemysłowy	0,250
17.	Operator urządzeń do produkcji elementów z betonu komórkowego	0,250
18.	Blacharz samochodowy	0,273
19.	Ankieter	0,286
20.	Konwojent	0,286
21.	Specjalista zastosowań informatyki	0,308
22.	Specjalista do spraw finansów [analityk finansowy]	0,308
23.	Konserwator budynków	0,316
24.	Nauczyciel chemii	0,333
25.	Rzeczoznawca majątkowy	0,333
26.	Technik analityk	0,333
27.	Kontroler robotów przemysłowych	0,333
28.	Rejestratorka medyczna	0,333
29.	Kucharz małej gastronomii	0,333
30.	Technik budownictwa	0,353

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

W powyższej tabeli nie zostały ujęte zawody, których sześciocyfrowy kod zakończony jest na „90” czyli „Pozostali...”, oraz zawody, dla których wskaźnik intensywności nadwyżki osiągnął wartość „0”.

Wśród zawodów, które wykazywały równowagę na rynku pracy w 2008 roku wymienić można następujące:

- Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]
- Recepcjonista
- Pokojowa [w hotelu]

Są to zawody dla których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu osiąga wartość większą niż 0,9 i mniejszą niż 1,1. Wybrane zawody, wymienione powyżej to takie, w których rejestrował się średnio 1 bezrobotny co dwa miesiące i zgłaszano średnio 1 ofertę pracy co dwa miesiące.

3.2 Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie

Ważną kwestią dotyczącą problemu bezrobocia jest okres pozostawania bez pracy. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie został stworzony w oparciu o wskaźnik długotrwałego bezrobocia ($W_{d,I}^k$)

$$W_{d,I}^k = \frac{B_{d,I}^k}{B_I^k} \cdot 100\%$$

gdzie:

$B_{d,I}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w końcu 2008 roku,

B_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w końcu 2008 roku.

W oparciu o ten wskaźnik można stwierdzić, że wśród grup zawodowych generujących długotrwałe bezrobocie na pierwszym miejscu znalazła się grupa Kierownicy małych przedsiębiorstw. Drugie miejsce zajmuje grupa zawodowa Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy. Stosunkowo duży wskaźnik ($W_{d,I}^k > 0,5$) osiągnęły także takie grupy zawodowe jak: Rolnicy oraz Górnicy i Robotnicy budowlani.

W poniższej tabeli znajdują się zawody o największym wskaźniku długotrwałego bezrobocia (według kodu 6 cyfrowego). Wybrano jedynie te, w których zarejestrowanych jest co najmniej 5 bezrobotnych poprzednio pracujących, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, a wskaźnik długotrwałego bezrobocia jest równy bądź większy od 0,69. Nie uwzględniono zawodów, których kod kończy się na „90” czyli „Pozostali ...”

Na pierwszych trzech miejscach znalazły się takie zawody jak Kierownik małego przedsiębiorstwa w budownictwie, Monter izolacji chemoodpornych i antykorozyjnych oraz Gospodarz domu. Wśród zawodów generujących długotrwałe bezrobocie znalazły się również: Kasjer walutowy, Dozorca, Rejestratorka medyczna, Dziewiarz czy Pracownik biurowy.

Tabela nr 6. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w Bielsku – Białej

Lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni powyżej 12 miesięcy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1.	Kierownik małego przedsiębiorstwa w budownictwie	6	6	1,000
2.	Monter izolacji chemoodpornych i antykorozyjnych	11	11	1,000
3.	Gospodarz domu	5	5	1,000
4.	Kierownik małego przedsiębiorstwa gdzie indziej niesklasyfikowany	16	15	0,938
5.	Kierownik małego przedsiębiorstwa w handlu hurtowym i detalicznym	12	11	0,917
6.	Kasjer walutowy	6	5	0,833
7.	Dozorca	18	13	0,722
8.	Rejestratorka medyczna	7	5	0,714
9.	Dziewiarz	7	5	0,714
10.	Pracownik biurowy	192	134	0,698

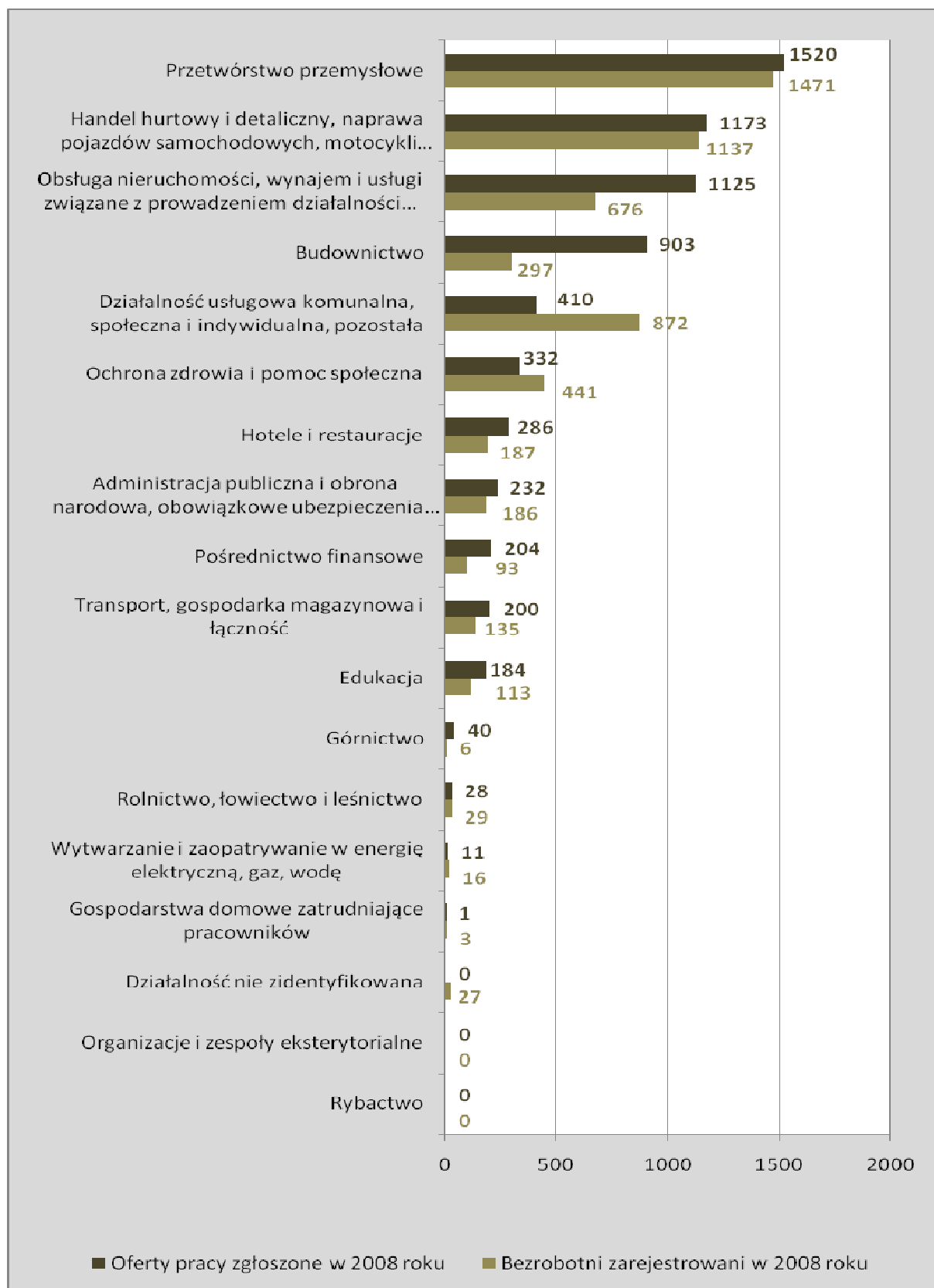
Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

3.3 Struktura bezrobocia i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności

Podejmując próbę analizowania zawodów deficytowych i nadwyżkowych należy zwrócić również uwagę na strukturę bezrobocia i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Największy napływ ofert zanotowano w sekcji Przetwórstwo przemysłowe, które stanowiły **22,86%** wszystkich zgłoszonych ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku. Na drugim miejscu znalazły się oferty pracy dla sekcji Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – **17,64%** ofert, a w dalszej kolejności oferty w sekcji Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – **16,92%** ofert. Na czwartym miejscu znalazły się oferty dla sekcji Budownictwo – **13,58%**. We wspomnianych czterech sekcjach zgłoszono w sumie **71%** wszystkich ofert pracy w 2008 roku.

Poniższy wykres przedstawia strukturę ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku i napływ bezrobotnych według sekcji PKD w Mieście Bielsko – Biała. W zdecydowanej większości sekcji liczba ofert pracy była większa niż liczba bezrobotnych zarejestrowanych w ciągu 2008 roku. Jednak w przypadku takich sekcji jak: Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała oraz Ochrona zdrowia i pomoc społeczna liczba bezrobotnych była zdecydowanie większa niż liczba ofert pracy.

Wykres nr 5. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w Bielsku – Białej w 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

4. Wyniki badań w szkołach ponadgimnazjalnych

Analizę struktury zawodowej absolwentów na lokalnym rynku pracy przeprowadzono w oparciu o dane uzyskane z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) „Absolwenci szkół wyższych według szkół i grup kierunków. Rok akademicki 2007/2008” oraz o dane z Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej (SIO MEN) dotyczące absolwentów szkół średnich zawodowych, średnich ogólnokształcących oraz szkół zawodowych. Wykorzystano również dane Powiatowego Urzędu Pracy dotyczące bezrobotnych absolwentów.

Dzięki tym danym możliwe było stworzenie raportu dotyczącego struktury zawodowej absolwentów oraz zjawiska bezrobocia w tej grupie.

4.1 Absolwenci według poziomu wykształcenia w Mieście Bielsko – Biała

W 2008 roku na terenie Miasta Bielska – Białej szkołę ponadgimnazjalną ukończyło **7251** osób. Wśród tych osób **3509** osób uzyskało wykształcenie wyższe (48,4%). Absolwenci uczelni wyższych są największą grupą absolwentów w Mieście. Wykształcenie średnie zawodowe (policealne i średnie techniczne) uzyskało **1641** osób (22,6%). Licea ogólnokształcące opuściło **1556** osób (21,5%). Najmniej absolwentów stanowiły osoby z wykształcenie zasadniczym zawodowym – **545** osób (7,5%).

W porównaniu do roku 2007 liczba absolwentów z terenu Miasta Bielska - Białej zwiększyła się w 2008 roku o 578 osób. Wzrost liczby absolwentów był znaczny w przypadku osób z wykształceniem wyższym oraz średnim zawodowym. W obu przypadkach przewidywany jest dalszy wzrost liczby absolwentów. Liczba osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym zmniejszyła się w porównaniu do roku 2007, ale przewiduje się wzrost. Liczba absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym maleje z roku na rok. W roku 2009 przewiduje się dalszy spadek tej liczby.

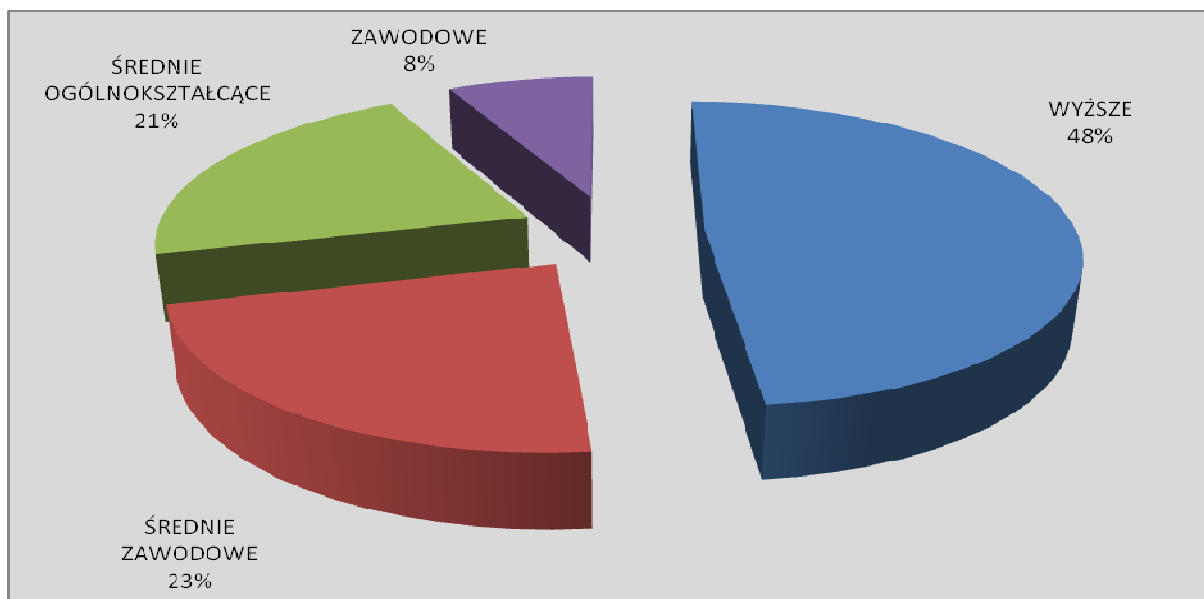
Tabela nr 7. Absolwenci według poziomu wykształcenia w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku oraz przewidywani absolwenci w 2009 roku

Poziom wykształcenia	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę ponadgimnazjalną w 2008 roku	Przewidywani absolwenci w 2009 roku
WYŻSZE	3509	3665 ¹
ŚREDNIE ZAWODOWE	1641	2274
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	1556	1842
ZASADNICZE ZAWODOWE	545	514
OGÓŁEM	7251	8295

Źródło: Dane GUS i SIO MEN

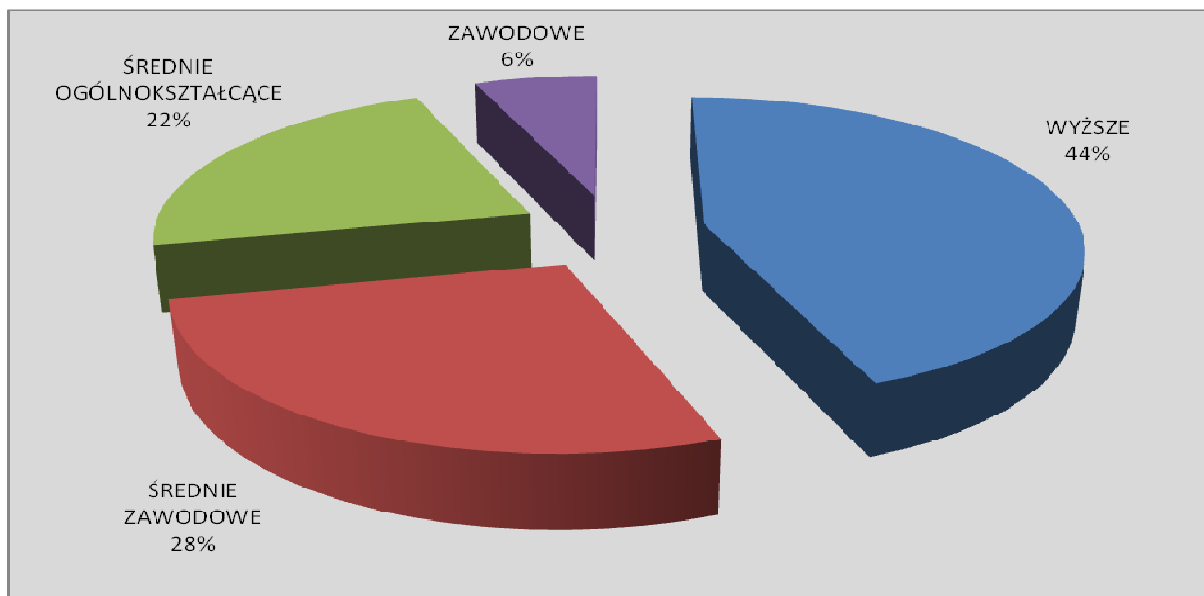
¹ Wartość szacunkowa opracowana przez PUP

Wykres 6. Struktura zawodowa absolwentów według wykształcenia w Mieście Bielsko – Biała w roku 2008

Źródło: Dane GUS i SIO MEN

Wykres 7. Przewidywana struktura zawodowa absolwentów według wykształcenia w Mieście Bielsko – Biała w roku 2009

Źródło: Dane SIO MEN oraz szacunki własne

Powyższe wykresy prezentują procentowy rozkład absolwentów w Mieście Bielsko – Biała ze względu na wykształcenie w roku 2008 oraz przewidywania dotyczące roku 2009. Najlicniejszą grupę stanowią absolwenci z wykształceniem wyższym – **48%** (44% w 2009 roku). Najmniej liczną grupą są absolwenci szkół zasadniczych zawodowych – **8%** (6% w 2009 roku). Największy wzrost absolwentów przewidywany jest w przypadku wykształcenia średniego zawodowego - z **23%** (2008) do **28%** (2009).

Najwięcej absolwentów z wykształceniem wyższym można zaklasyfikować do zawodu „Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani” – **484** osoby. Na drugim miejscu są absolwenci z zawodem „Pedagog” – 365 osób. Trzecim najliczniejszym zawodem wśród absolwentów był „Specjalista zastosowań informatyki” – **291** osób.

W przypadku osób, które uzyskały wykształcenie średnie zawodowe, najwięcej absolwentów było w zawodzie „Kosmetyczka” – **153** osoby. Na drugim miejscu są absolwenci z zawodem „Asystent ekonomiczny” – **127** osób, a za nimi osoby w zawodzie „Technik budownictwa” – **113** osób.

Największa liczba absolwentów szkół zasadniczych zawodowych z terenu Miasta wykształciła się w zawodzie „Kucharz małej gastronomii” – **105** osób. W dalszej kolejności znalazły się zawody: „Sprzedawca” (**86** absolwentów) oraz „Fryzjer” (**71** osób).

Dominującymi zawodami wśród absolwentów w roku 2009 będą „Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani” oraz „Specjaliści zastosowań informatyki” w przypadku osób z wykształceniem wyższym; „Technik informatyk” oraz „Kosmetyczka” w przypadku osób z wykształceniem średnim zawodowym; „Kucharz małej gastronomii” oraz „Sprzedawca” w przypadku osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Prognoza na rok 2009 pokazuje również kierunki i zawody nowo powstałe bądź ponownie otwarte. Wśród nich wymienić można następujące (w nawiasach liczba przewidywanych absolwentów w 2009 roku):

- Z wykształceniem wyższym:
 - Nauczyciel matematyki (**11**)
- Z wykształceniem średnim zawodowym:
 - Technik elektryk (**41**)
 - Pracownik socjalny (**39**)
- Z wykształceniem zasadniczym zawodowym:
 - Tapicer (**2**)
 - Murarz (**1**)

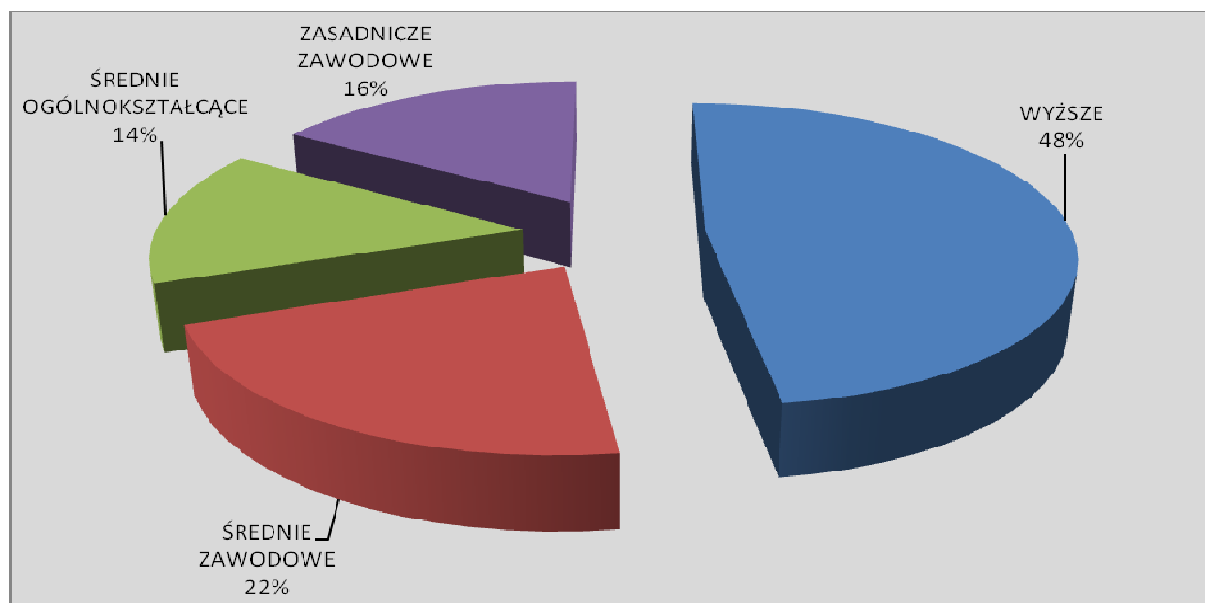
4.2 Struktura bezrobotnych absolwentów w Bielsku – Białej

Analiza struktury absolwentów nie będzie pełna bez poszerzenia jej o problem bezrobocia wśród absolwentów. Strukturę absolwentów w Bielsku – Białej porównamy ze strukturą bezrobotnych absolwentów w tym Mieście. Na koniec 2008 roku w ewidencji bezrobotnych znajdowało się **111** bezrobotnych absolwentów z terenu Miasta Bielska – Białej. Ich udział w ogólnej strukturze bezrobotnych wyniósł 2,5%.

Najwięcej bezrobotnych absolwentów w Bielsku – Białej posiadało wykształcenie wyższe – **53** osoby (48% wszystkich absolwentów). Kolejną grupę stanowią osoby, które ukończyły szkołę

policealną bądź technikum – 24 osoby (22%). W dalszej kolejności znaleźli się absolwenci z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 18 osób (16%). Najmniej bezrobotnych absolwentów w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące – 16 osób (14%). Poniższy wykres przedstawia strukturę bezrobotnych absolwentów ze względu na wykształcenie.

Wykres nr 8. Struktura bezrobotnych absolwentów według poziomu wykształcenia na koniec 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy wynika, iż liczba bezrobotnych absolwentów na koniec października 2008 roku była zbliżona do liczby z grudnia i wyniosła 110 osób. Nastąpił wzrost o jedną osobę.

Tabela nr 8. Bezrobotni absolwenci ze względu na wykształcenie w roku 2008

Poziom wykształcenia	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę na terenie Miasta w 2008 roku	Bezrobotni absolwenci (stan na 31.10.2008)		Bezrobotni absolwenci (stan na 31.12.2008)	
		L	%	L	%
WYŻSZE	3509	51	1,45%	53	1,51%
ŚREDNIE ZAWODOWE	1641	26	1,58%	24	1,46%
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	1556	18	1,16%	16	1,03%
ZASADNICZE ZAWODOWE	545	15	2,75%	18	3,30%
OGÓŁEM	7251	110	1,52%	111	1,53%

Źródło: Dane GUS, SIO MEN oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

Udział bezrobotnych absolwentów z wyższym wykształceniem wzrósł nieznacznie. Podobnie było w przypadku osób z wykształceniem zawodowym. W miesiącu grudniu zanotowaliśmy spadek liczby absolwentów z wykształceniem średnim zawodowym i ogólnokształcącym w porównaniu do października. Zmiany te były jednak nieznaczne.

Dla lepszego obrazu bezrobocia wśród absolwentów należy przybliżyć zawody, w których występuje największe bezrobocie.

Tabela nr 9. Struktura zawodowa absolwentów według poziomu wykształcenia i zawodów w Mieście Bielsko – Biała w latach 2008 – 2009.

Nazwa zawodu	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę na terenie powiatu w roku 2008	Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu roku 2008	w tym bezrobotni absolwenci ze szkół danego powiatu	Przewidywani absolwenci w roku 2009	(4):(2) w %
1	2	3	4	5	6
Wykształcenie wyższe					
Nauczyciel religii	13	2	2	13	15,385
Pozostali inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska	157	4	4	170	2,548
Nauczyciel języka polskiego	41	1	1	47	2,439
Fizjoterapeuta	143	5	3	140	2,098
Inżynier włókiennik	70	1	1	67	1,429
Wykształcenie policealne i średnie zawodowe					
Technik urządzeń sanitarnych	9	2	2	23	22,222
Organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych]	23	2	2	28	8,696
Organizator agrobiznesu [zawód szkolny: Technik agrobiznesu]	29	2	2	23	6,897
Technik technologii odzieży	32	2	2	22	6,250
Technik ochrony środowiska	21	1	1	17	4,762
Technik architektury krajobrazu	21	1	1	28	4,762
Wykształcenie średnie ogólnokształcące					
Bez zawodu	1556	16	15	1842	0,964
Wykształcenie zasadnicze zawodowe					
Posadzkarz	8	1	1	7	12,500
Elektromechanik pojazdów samochodowych	23	2	2	28	8,696
Monter elektronik - układy elektroniczne automatyki przemysłowej	35	3	3	21	8,571
Mechanik pojazdów samochodowych	43	2	2	54	4,651
Błacharz samochodowy	22	1	1	13	4,545

Źródło: Dane GUS, SIO MEN oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

W powyższej tabeli zaprezentowano zawody, w których zarejestrowało się najwięcej bezrobotnych absolwentów szkół z terenu Miasta Bielska – Białej. Porównując liczbę zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów do liczby absolwentów z terenu Miasta otrzymano wskaźnik, który pokazuje w jakim zawodzie wystąpiło największe bezrobocie. Wskaźnik wyliczony w kolumnie 6 powyższej tabeli odnosi się do osób, które ukończyły szkołę w danym zawodzie na terenie Miasta Bielska – Białej i w końcu roku pozostawały w rejestrze osób bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy.

Biorąc pod uwagę wszystkich bezrobotnych absolwentów (zarówno tych, którzy ukończyli szkołę na terenie Miasta jak i tych, którzy ukończyli szkołę poza terenem Miasta) najwięcej bezrobotnych osób było w takich zawodach jak: „Fizjoterapeuta” – 5 osób (w tym 3 osoby ze szkół z terenu Miasta), „Pedagog” – 5 osób (w tym 3 osoby ze szkół z terenu Miasta), „Specjalista zastosowań informatyki” – 4 osoby (w tym 4 osoby ze szkół z terenu Miasta) oraz „Pozostali inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska” – 4 osoby (w tym 4 osoby ze szkół z terenu Miasta).

4.3 Wnioski z badań w szkołach ponadgimnazjalnych

Analiza struktury zawodowej absolwentów na lokalnym rynku pracy pozwala wysunąć kilka wniosków, które uzupełnią ten raport. Po pierwsze, w Mieście Bielsko – Biała zauważalny jest bardzo duży udział absolwentów ze szkół wyższych. Stanowią oni prawie połowę wszystkich absolwentów (48%). Wynika to głównie z faktu, iż na terenie Miasta funkcjonuje duża państwowa uczelnia – Akademia Techniczno – Humanistyczna, której mury w 2008 roku opuściło 1783 absolwentów. Duża liczba absolwentów z wykształceniem wyższym ma odzwierciedlenie w liczbie bezrobotnych absolwentów. Osoby te stanowią 48% wszystkich bezrobotnych absolwentów (wg stanu na koniec 2008 roku).

Po drugie, najczęściej dotknięci bezrobociem są absolwenci takich zawodów jak: „Technik urządzeń sanitarnych”, „Nauczyciel religii”, „Posadzkarz”, „Organizator usług gastronomicznych”, „Elektromechanik pojazdów samochodowych” i „Monter elektronik – układy elektroniczne automatyki przemysłowej”. Jedynie w przypadku tego ostatniego zawodu przewiduje się istotne zmniejszenie liczby absolwentów w kolejnym roku. Mowa tu o absolwentach szkół z terenu Miasta.

Na koniec należy dodać, iż pomimo istnienia problemu bezrobocia wśród pewnych zawodów nie są to jednak wskaźniki alarmujące. Odsetek bezrobotnych absolwentów w całej populacji bezrobotnych w Mieście Bielsko – Biała w końcu 2008 roku wyniósł 2,5% i był wyższy o 0,5 pkt. procentowego niż w roku poprzednim.

Wnioski

Zaprezentowany raport nie stanowi kompleksowej analizy lokalnego rynku pracy. Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych opiera się bowiem wyłącznie na danych pochodzących z rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy dotyczących bezrobotnych i ofert pracy. Dane te nie obejmują wszystkich osób poszukujących pracy czy bezrobotnych nie zarejestrowanych w tutejszym urzędzie. W przypadku ofert pracy dane dotyczą wyłącznie tych zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy i wprowadzonych do systemu komputerowego. Nie należy zapominać, iż oferty w niektórych zawodach mogą być zgłaszane przez tego samego pracodawcę kilkakrotnie ze względu na dużą fluktuację kadr w danym zawodzie.

Złożoność problemu rynku pracy wynika również z mechanizmów rynkowych podaży i popytu na pracę. Są one kierowane przez szereg czynników trudnych czy wręcz nie możliwych do ujęcia, jak kwestie wysokości stawek płacowych, oferowanych przez pracodawców czy mobilności oraz motywacji do pracy i do podnoszenia swoich kwalifikacji przez osoby poszukujące pracy.

Mimo tego prowadzenie monitoringu lokalnego rynku pracy jest elementem niezbędnym w warunkach gospodarki rynkowej, stanowiącym istotne źródło informacji dla jego uczestników. Daje on, bowiem obraz sytuacji, który może stać podstawą do kreowania działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Podsumowując dokonaną analizę wysuwają się następujące wnioski:

- Stopa bezrobocia na koniec 2008 roku w Bielsku - Białej wyniosła 4,8% i była niższa niż w końcu 2007 roku o 0,6 pkt. procentowego
- Największy udział w strukturze bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 28,9%. Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 13,4% ogółu bezrobotnych
- Duży odsetek w strukturze bezrobotnych stanowią kobiety – 55,4%
- Osoby długotrwale bezrobotne stanowią 49,2% ogółu
- Najliczniej reprezentowanym zawodem w strukturze bezrobotnych w roku 2008 był zawód Sprzedawcy. Napływ bezrobotnych w tym zawodzie również był największy
- W 2008 roku zgłoszono mniej ofert pracy niż w roku poprzednim (6649 w stosunku do 7971)
- Najwięcej ofert pracy zgłoszono dla osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 57,47% ogółu ofert
- Najwięcej ofert pracy zgłoszonych było w zawodzie Sprzedawca, Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle, Robotnik gospodarczy
- W 2008 roku jako zawody deficytowe zostały zidentyfikowane: Kierowca ciągnika siodłowego, Mechanik samochodów osobowych, Pracownik administracyjny
- Jako zawody nadwyżkowe zostały w 2008 roku zdiagnozowane: Kontroler wewnętrzny, Mechanik pojazdów samochodowych, Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym
- Wśród zawodów, które zachowywały równowagę na rynku pracy w 2008 roku znalazły się: Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży], Recepcjonista, Pokojowa [w hotelu]

Wszystkie wykorzystane w opracowaniu dane pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej i dotyczą miasta Bielska – Białej. Niektóre z nich publikowane są na stronach internetowych urzędu. Do sporządzenia tabel dotyczących zawodów deficytowych i nadwyżkowych użyto tabel wynikowych przetworzonych przez system Syriusz. Dostępne są one ze strony www.mz.praca.gov.pl.

Spis wykresów

Wykres nr 1. Stopa bezrobocia w Bielsku – Białej na przestrzeni 2006, 2007 i 2008 roku	4
Wykres nr 2. Struktura wykształcenia bezrobotnych w mieście Bielsko-Biała	5
Wykres nr 3. Liczba ofert pracy w Bielsku – Białej na przestrzeni 2006, 2007 i 2008 roku	9
Wykres nr 4. Struktura ofert pracy według poziomu wykształcenia w Bielsku – Białej	10
Wykres nr 5. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w Bielsku – Białej w 2008 r.	17
Wykres nr 6. Struktura zawodowa absolwentów według wykształcenia w Mieście Bielsko – Biała	19
Wykres nr 7. Przewidywana struktura zawodowa absolwentów według wykształcenia w 2009 roku	19
Wykres nr 8. Struktura bezrobotnych absolwentów według poziomu wykształcenia na koniec 2008 r.	21

Spis tabel

Tabela nr 1. Bezrobotni według zawodów w Mieście Bielsko – Biała	6
Tabela nr 2. Napływ bezrobotnych według zawodów w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku	7
Tabela nr 3. Oferty pracy według zawodów w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku	11
Tabela nr 4. Ranking 30 zawodów deficytowych w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku	13
Tabela nr 5. Ranking 30 zawodów nadwyżkowych w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku	14
Tabela nr 6. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w Bielsku – Białej	16
Tabela nr 7. Absolwenci według poziomu wykształcenia w Mieście Bielsko – Biała w 2008 roku oraz przewidywani absolwenci w 2009 roku	18
Tabela nr 8. Bezrobotni absolwenci ze względu na wykształcenie w roku 2008	21
Tabela nr 9. Struktura zawodowa absolwentów według poziomu wykształcenia i zawodów w Mieście Bielsko – Biała w latach 2008 – 2009	22